

A MÖNDÖLÖCSKÉK

(Székely mese)

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl volt, volt egyszer egy szegény özvegy-asszony, s annak három legény fia; de mert szegények voltak, egynek mindig el kellett menni szolgálni.

Legelőbb elment a nagyobbik fiú. Mikor ment, mendegélt hetedhét országon, még azon is túl, találkozik egy öregemberrel, aki őt ekképpen szólította meg.

– Mi járatban vagy fiam?

– Szolgálatot keresek, édes öregapám.

– Én pedig szolgát keresek, viszonzta az öreg. Nem állnál be hozzám a möndölöcskéim, a juhaim mellé juhászbojtárnak?

A fiú ráállott és az öreg fel is fogadta.

Másnap ki is hajtotta a juhokat, de mikor megindult velük, meghagyta neki az öreg, hogy azokat ne is hajtsa, ne is térítgesse, csak menjen, mendegéljen utánuk, mert azok maguk is ellegelésznek.

A fiú úgy tett, ahogy az öreg mondta. Követte őket oda, ahová maguktól mentek. Hát csak legelsőbb egy szép, gyönyörűséges virágos rétre érnek; onnan pedig egy sebes folyóhoz mentek, azon keresztül is mentek a möndölöcskék, de a fiú nem mert utánuk menni, s kerülte a vizet estig. Hogy a vizet kerülte, a möndölöcskék szépen visszafordultak, ő meg kapta magát, hazahajtotta.

Otthon kérdezte tőle az öregember:

– No, édes fiam, beszélj el nekem, merre jártál a möndölöcskéekkel?

– Én, édes öregapám, csak mentem, mendegéltem utánuk, Egy nagy síkságra értek előbb, onnan egy nagy, sebes folyóvízhez, azon is keresztülmentek, én pedig innen maradtam, mert nem mertem belé menni a nagy vízbe.

Ahogy azt a fiú így elbeszélte, hát csak azt mondja neki az öreg:

– No, édes fiam, én tégedet elbocsátlak, mert látom, hogy nem vagy szolgának való legény. Erre fizetés nélkül, szomorúan haza is indult a fiú.

Mikor hazaért, kérdi tőle a nagyobbik öccse:

– No, édes bátyám, hát mit szolgáltál?

– Mit szolgáltam? Menj te is el, majd megtudod.

– Jól van, hát megyek én is.

Elment hát a középső fiú is szolgálatot keresni. Éppen ahhoz a gazdához szegődik be, akinél a bátyja szolgált. Ő azonban szintúgy járt, mint a bátyja és nagy semmivel tért haza.

Mikor hazaért, kérdezi tőle a legkisebbik:

– No, édes bátyám, hát kigyelmed mit szolgált?

– Mit szolgáltam? Menj el te is, majd megtudod.

Elment hát a legkisebbik fiú is szerencsét próbálni; hát ő is csak azzal az öreggel találkozik, mint két bátyja. Be is szegődik hozzá egy esztendőre a möndölöcskék mellé. Neki is azt mondja az öreg, hogy csak menjen utánuk, ne hagyja őket sehol sem el és ne térítgesse.

Réggel feltarisznyál, kihajtja az akolból a möndölöcskéket és megindulnak. A fiú meg nyomban követi őket. A möndölöcskék megint csak arra a nagy síkságra érnek, azon keresztül legelésznek és elérnek a sebes folyóvízhez is; azon keresztülmennek, a legényke meg szépen utánuk. De alig volt a vízben, a víz leszedte gúnyáját, meg lesorvasztotta róla a húst, úgyhogy csak a csontja, bőre maradt meg, mikor a túlsó partra ért. Alig lépett azonban a partra, a möndölöcskék visszafordulnak, ráfújtak és egyszerre még különb legény volt, mint azelőtt. Ismét megindulnak a möndölöcskék, ő meg utánuk; hát csak egy rétre érnek. Azon a réten oly nagy fű volt, hogy kaszálni is lehetett volna és a rajta legelésző barmok mégis olyan soványak

voltak, hogy csak úgy zörgött a csontjuk és majdhogy el nem fújta a szél. Onnan egy más rétre értek, amely egész kopasz volt és a barmok mégis olyan kövérek voltak, mint a gyúrott háj. Innen a möndölöcskék egy kertbe értek, a fiú oda is követte őket. Ez a kert olyan csodaszép volt, hogy ennél szebbet emberi szem még nem látott. Különből különb virágok nyíltak benne, s a möndölöcskék nem nyúltak egyetlen virághoz sem, ők csak a zöld fűvet ették. Hogy a zöld fűben legelészték, ő is leült egy árnyékos fa alá, hogy falatozzék, mert már megéhezett és elfáradt. Egyszerre csak látja, hogy egy gyönyörű fehér galamb repdes előtte. Ő bizony hamar lekapja puskáját és rálő. Egy tollat ki is lőtt belőle; felvette és tarisznyájába tette. Megindultak azonban a möndölöcskék hazafelé. Ő meg szépen utánuk.

Mikor hazaértek, azt kérdezi tőle az öreg:

– No, fiam, hát jól mentek-e a möndölöcskék?

– Jól bizony – felelte a fiú –, nekem egyszer sem kellett őket térítgetnem, csak mentem utánuk. Mikor ezt elbeszélte a fiú, megint kérdezi tőle az öreg:

– No, fiam, beszélj el nekem, hol jártál a möndölöcskékkel?

A fiú szép rendre elbeszélte, hogy merre jártak. Mikor elbeszélte, azt mondja az öreg:

– Édes fiam, látod-e, az a gyönyörűsége zöld síkság, ahová legelőbb mentek a möndölöcskék, a te eddigi ifjúságodat jelenti. A víz, amelyiken keresztülmentél, a bűnmosó életvize és a te eddigi bűneidet mind lemosta. Hogy a túlsó parton a möndölöcskék rád fújtak, s azután meg sokkal frissebb lett a tested, ládd-e, azt jelenti, hogy egész lelkedben újjászülettél; azok a möndölöcskék az angyalok. Azok a barmok, akik a kövér fűben is soványak voltak, azt jelentik, hogy ezen a világon a fősvények nagy bőségben vannak, és mégis sajnálják maguktól az ételt. Azok a barmok, akik a kopasz réten is kövérek voltak, azt jelentik, hogy a jószívűek a kicsiből is adnak a szegénynek, a saját testüket sem sanyargatják étlen-szomjan, kicsi eledelből is jó falatot esznek, s sohasem éheznek, szomjaznak meg. A kert, amelyik olyan szép volt, azt jelenti, hogy akik ezen a világon bűn nélkül élnek, a másvilágon olyan szép kertbe, mennyországba jutnak. – De most azt kérdelem tőled, édes fiam, be tudnád-e bizonyítani, hogy te csakugyan jártál abban a kertben?

A fiú mindjárt kivette a tarisznyából a fehér galambtollat, odaadta és mondá:

– Nézze, édes öregapám, ezt éppen ott lőttem egy fehér galambból. Az öreg elvette a fehér galambtollat s azt mondta:

– Látod-e, az a fehér galamb én voltam és mindig vigyáztam rád: egész utadon folyvást kísértelek szemmel, hogy mit csinálsz. Látod, a jó Isten is így megyen titkon az emberekkel, hogy láthassa, ki mit cselekszik. Az a toll, amelyet kilőttél, az én kisujjam volt, nézd, hogy nincs itt.

Nézi, hát csakugyan hiányzott. De az öreg csak ráfúj és azonnal odaillesztődött.

Erre azt mondja az öreg a kis szolgálonak:

– No, fiam, letelt az esztendő, hozd ide a tarisznyádat, elbocsátlak. De előbb mondd meg, mit akarnál inkább, a mennyországba jutni, vagy ezt a tarisznyát tele arannyal?

A fiú a mennyországot választotta.

– Jól választottál, édes fiam – szól az öregember – megérdemled, hogy a tarisznyát is teletöltsen arannyal.

A fiú az öregember ajándékát szépen megköszönte, hazament és olyan hatökrös gazda lett belőle, hogy nem volt párja az egész vidéken.

(Az *Én Ujságom*, 1892/24.)